

Jan Hladík

Malíř, grafik a textilní výtvarník Jan Hladík se narodil 21. května 1927 v Praze. V letech 1942 až 1944 studoval u prof. J. Vodrážky a prof. K. Müllera na Státní grafické škole v Praze, v letech 1945 až 1950 v ateliéru prof. A. Fišárka na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Po ukončení studií se věnoval grafice a malbě, od roku 1957 textilnímu designu a od roku 1959 autorsky tkaným tapiseriím. Pro jeho grafickou tvorbu jsou charakteristické jak abstraktní — strukturální, tak i figurální motivy. V oblasti textilní tvorby jde v prvním období o textilní návrhářství a později o tapiserii, od roku 1974 skoro výhradně figurativní. Samostatně vystavuje od roku 1963, kolektivních výstav se účastní od roku 1965. Je autorem řady prací v architektuře. Člen SČGU Hollar a výtvarného odboru Umělecké besedy v Praze, v roce 1979 spoluzakládá prestižní Association Pierre Pauli v Lausanne. Svými grafickými a textilními díly je zastoupen v řadě veřejných a soukromých sbírek v ČR i zahraničí. Žije a pracuje v Praze.

Grafika byla na počátku mé výtvarné orientace. V patnácti letech jsem začal studovat na státní grafické škole. I když jsem později pracoval v jiném výtvarném oboru, vždy jsem se průběžně zabýval grafikou a v té se odrážely mé výtvarné problémy. Tím jiným výtvarným oborem bylo textilní výtvarnictví a od roku 1959 autorsky tkaná tapiserie. Snad všichni výtvarníci mé generace byli zasaženi estetikou šedesátých let. Autorská tapiserie sama, jako obor, se tehdy vřazovala do celé škály autentických výtvarných projevů. Výtvarná problematika té doby by se dala charakterizovat mimo jiné také tím, že se umělec ve své individuální citlivosti obracel k hmotě, s kterou pracoval, a jejím možnostem a činil z nich podstatné téma svého projevu. V nejsilnějších dílech jako by svojí hlubinnou duchovní tkáň propojoval přímo s tkání té hmoty. I grafická tvorba v těch letech reflektovala podobné principy. Počátkem sedmdesátých let se změnil můj úhel pohledu. Nevím, zda to byla jenom náhoda, že se mi chtělo vyzkoušet mojí techniku tkaní, dosti hrubou a lapidární, jestli je schopna se vypořádat s figurativním motivem tak, jak to dělal gobelín v historii. Vybral jsem si fotografii románského reliéfu Políbek Jidáše ze St. Gilles, která na mě působila svým výrazem. Tapiserie, která vznikla, ukázala, že i to hrubé tkaní je schopno sdělit jemnost psychického výrazu tváře. Byl to nový rys v mé tvorbě, který jako by mi otevřel jinou cestu. Klasická gobelínová technika, uchopená autorsky a subjektivně, mi umožňovala při tkaní aktivně prožít každý detail. Něco podobného mi poskytuje technika klasického čárkového leptu. Vznikla celá řada gobelínů a grafických listů, kde pracuji buď s fotografií, nebo s motivy z historie malířství. Jde o citace, kterými chci profilovat svůj osobní, individuální, současný pocit a tím oslovit diváka.

Jan Hladík

Tento text vysvětloval moji práci na výstavě grafiky, kterou mi uspořádal Pant Klub UNIJAZZ roku 1992 ve Verdunské ulici v Dejvicích. Současná výstava má ukázat ve výběru moji celoživotní grafickou činnost. Připojuji tedy ještě několik poznámek či vzpomínek:

Vzpomínám si živě na vznik mého prvního leptu, za války

v roce 1942. Nezapomenutelným zážitkem bylo první vkročení do dílny pana Miro Pegrassiho. Do jeho proslulé tiskářské dílny na Smíchově se sestupovalo z úrovně chodníku oknem přestavěným na nízké dveře. S hluboce skloněnou hlavou sestoupilo se po dřevěných schodech doprostřed sešeešené místnosti, naplněné vůní tiskářských barev, s několika měditiskovými listy. Pan Miro Pergassi mi moji první vyleptanou destičku ochotně vytiskl a povzbudil k dalším grafickým dobrodružstvím. A tak jsem i v následujících letech navštěvoval jeho dílnu. Jeho rady a zkušenosti mi pomohly natolik, že jsem koncem padesátých let, po získání měditiskového listu, mohl sám tisknout

V roce 1945 jsem byl přijat na vysokou školu uměleckoprůmyslovou do ateliéru prof. Fišárka s textilním zaměřením. Textilní obor nebyl tehdy mojí volbou, s úkoly jsem se sžíval jen pomalu. Souběžně s programem školy, na který jsem pozvolna přistoupil, jsem se zajímal o kubismus a další směry moderního umění a snažil se po svém s nimi vyrovnat.

Přehlížím-li to, co jsem v grafice za života stvořil, uvědomuji si stále velkou důležitost období let šedesátých. Tehdy jsem opustil tradiční leptání. Desky pro tisk jsem vytvářel jinou technologií. Často to byly staré plechy, rezavé a poškozené časem. Na ně jsem lepil kousky textilií nebo papíru, sypal pískem, lakoval je a opět ryl do lakové vrstvy. Takto tvořené desky jsem tiskl z hloubky jako dříve lepty. Moje osobní výstava v Hollaru v roce 1970 představila tyto listy ve velké šíři. Byla však bohužel jedna z posledních před likvidačním zásahem do činnosti SČUG HOLLAR.

Ještě poznámka ke změně úhlu pohledu z let sedmdesátých. Dnes si myslím, že ta proměna byla v duši, že tolik nezáležela na technice. Nicméně monumentalita tapiserie dovolila vyjádřit pregnančně tíhu té normalizační doby. Grafika je komornější. Náběhy k figurativnímu projevu do ní však vstupovaly ještě před tím mým radikálním obratem k figuraci. První čistě figurativní listy vznikly až v roce 1978. Byla to tvář Franze Kafky nebo Antonina Artauda, také dívčí tvář mé babičky Blaženy. Často se obracím ke starým mistrům. Bytosti, jimi stvořené, ke mně hovoří přes propast času jako mí součastníci.

„Blažena“, 1977, tapisserie, 170 x 170 cm, detail